

מזכיר הממשלה

ירושלים, א' באב התשפ"ד
05 אוגוסט 2024

לכבוד
ד"ר גיל לימון, עו"ד
המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי – מנהלי)

שלום רב,

הנדון: יישום פסק הדין בעתירות הנוגעות לגיוסם של תלמידי ישיבות
מכתבך ליועמ"ש משהבי"ט עו"ד איתי אופיר מיום 25.6.2024 ומיום 19.7.2024

בהתייחס לנדון, אתכבד לפנות אליך כדלקמן:

1. סמוך לאחר מתן פסק הדין בבג"ץ 6198/23 התנועה למען איכות השלטון נ' שר הביטחון ואח' (להלן: פסה"ד), שלחת מכתב ליועמ"ש משרד הביטחון (25.6.24) שכלל "הנחיות אופרטיביות" למימוש פסק הדין וזאת אף שבג"צ קבע בסעיף 60 לפסק הדין כי העתירות שלפניו אינן המסגרת לדיון בפרטים הנוגעים לאופן אכיפת הוראות חוק שירות הביטחון ותיקפי הגיוס של תלמידי הישיבות וכי אינו מביע עמדה ביחס לסוגיה זו וכי על רשויות הצבא להפעיל את סמכותם ולבצע פעולות לגיבוש תכניות לגיוס מדורג של תלמידי הישיבות.
2. מכתבך מיום 19.7.2024 נראה כהתערבות בשיקול דעתו המקצועי של צה"ל לקבוע, למי, מתי ואיך להוציא צווי גיוס על מנת לקדם את התוכנית לגיוס מדורג של בני ישיבות אשר הוכנה בצה"ל, בהתחשב בדו"ח ועדת שקדי, צרכי הצבא הדחופים בשילוב אפקטיבי של מלש"בים בעלי סיכוי ממשי לתרום למאמץ המלחמתי. אין צורך לומר כי גם הסמכות וגם המומחיות בכל הנוגע לעניינים מעשיים מקצועיים אלו מסורה לאנשי הצבא, ולפיכך נמנע בית המשפט העליון מליתן הנחיות משפטיות בעניין אופן הביצוע של קידום התכנית.
3. דוק, בית המשפט העליון בהרכב מורחב של תשעה שופטים לא הוציא צו על תנאי בכל הנוגע להוצאת צווי גיוס ובוודאי שלא נתן אף אחד מהסעדים שביקשו העותרות בכל הנוגע לדרך הוצאת צווי גיוס. בג"ץ קבע והותיר את שיקול הדעת המקצועי לגורמי המקצוע - קרי לרשויות הצבא.
4. בנסיבות אלו, דומה כי אין מקום להתערבות אקטיבית של הייעוץ המשפטי לממשלה בהוצאת הנחיות פרטניות ביחס לדרך הוצאת צווי הגיוס בתוך המרווח שבג"ץ הותיר לרשויות הצבא, כאשר בג"ץ עצמו נמנע מכך בכוונת מכון.
5. בנוסף, לא ברור מדוע ציינת בסעיף 2 למכתבך כי "המצב המשפטי מחייב הוצאת צווי גיוס באופן מיידי, בהיקף הנדרש על מנת להביא למידת ההתייצבות הדרושה, על פי הערכת גורמי המקצוע בצה"ל". ממה נפשך, אם מידת ההתייצבות הדרושה נקבעת על ידי "גורמי המקצוע בצה"ל", הרי שגם השאלה מתי להוציא את הצוויים ולמי להוציאם תחילה נקבעת על ידי "גורמי המקצוע בצה"ל", כמו גם כמה מגויסים מיועדים לכל מחזור גיוס או היחס בין הוצאת צווי גיוס לבין מחזורי הגיוס בפועל, ביחוד כאשר מחזור הגיוס הקרוב הינו נובמבר 2024 והצוויים המדוברים כעת הינם צוויים ראשוניים בלבד.

6. במאמר מוסגר יצוין, כי כאשר העלה הח"מ את השאלה הזאת בדבר "הדרישה להוצאת צווי גיוס באופן מיידי" בפני היועצת המשפטית לממשלה במסגרת דיון (בלמ"סי) [REDACTED] ב.מ. [REDACTED] תשובתה חייתה שונה מזו שעולה ממכתבך לגבי המצב המשפטי הנ"ל והנך רשאי לעיין [REDACTED] במזכירות הממשלה, על מנת שתובהר נקודה זו.
7. לא זו אף זו, בהתייחס ליעדי הגיוס שקבע צה"ל לציבור החרדי בשנת הגיוס הקרובה והצהיר על כך לבג"ץ – מדובר ביכולת הקליטה של צה"ל [רשויות צה"ל יוכלו לגייס כ-3000 חיילים מקרב בני הציבור החרדי בשנת הגיוס הקרובה (וזאת בנוסף למספר החיילים שהיו מתגייסים בממוצע בשנים שעברו בציבור זה"י) שם, סעי' 60 לפסק הדין] בשים לב להיערכות המיוחדת שעשה צה"ל לקליטת הציבור החרדי בדרך שתשמור על אורח חייהם החרדי ולא ביעדי מינימום ונציגי צה"ל כבר הודיעו בוועדת חוץ וביטחון של הכנסת כי גם בשנה העוקבת, מדובר על אותם יעדים ולא בכדי, שכן צה"ל מודע היטב לכך שמדובר באתגר חסר תקדים (שתכליתו ברורה בשים לב למלחמת חרבות ברזל) ומשמעותו לשלש בתוך שנה אחת את מספר המתגייסים שהיו מתגייסים עד היום מקרב הציבור החרדי בשנת גיוס אחת ואין כל תועלת בהצגת תוכנית שאפתנית יותר, בטרם תיבחן מידת הצלחת הגיוס לפי התוכנית המקצועית והמזורגת שצה"ל הכין.
8. באשר לסוגית התבחינים: גורמי המקצוע בצה"ל בחרו להיעזר בתבחינים שונים במשלוח הצוים (נשוא סעיפים 3-4 במכתבך) כדי למקסם את סיכויי החלימה בין יוצא צבא שיקבל צו ליוצא צבא שיתייצב בפועל לשירות ובדרך זו להביא לגיוס של כמה שיותר חיילים מהציבור החרדי לטובת המאמץ הבטחוני ותוך צמצום אי השוויון בגיוס בפועל ביחס לציבור הכללי (כפי שהסבירו זאת בוועדת חוץ וביטחון של הכנסת, שר הבטחון, סגן הרמטכ"ל, ראש אכ"א ורח"ט תומכ"א) ובפרט מתן עדיפות ראשונית למלש"בים שאין תורתם אומנותם או שלא רק תורתם אומנותם ובכללם כאלה שלפי נתוני הביטוח הלאומי עובדים לפרנסתם.
9. הרי בכל אופן מוסכם שאין כל היתכנות מעשית, משום בחינה, לגייס את כלל בחורי הישיבות בבת אחת. גורמי המקצוע בצה"ל בחנו אפוא איזה תיעדוף פנימי יצליח לגרום למקסימום מתגייסים בפועל מתוך אלו שיזומנו ואיזה תיעדוף יוביל למתגייסים שיתרמו תרומה אפקטיבית למאמץ המלחמתי ולא רק יכבדו על הצבא במאבקים מיותרים.
10. מלש"בים שלומדים באקדמיה או עובדים בתלש חודשי הם אוכלוסיה שכבר הוכיחה השתלבות מוצלחת ורצון להשתלב. ההתנגדות בקרב הציבור החרדי לגיוס נמוכה באופן יחסי וממילא גובר הסיכוי שדווקא בקרב אוכלוסיה זו, הניסיון המעשי לשלב את האוכלוסיה החרדית בשירות צבאי יתחיל ברגל ימין.
11. זו היא בוודאי שונות רלוונטית ביחס ליישום מטרות תהליך הגיוס החדרגתי העקרוני שעליו הורה בג"ץ. ובהינתן העובדה שקיבולת הגיוס מוגבלת, ממילא לא עומדת על הפרק אופציה של גיוס מלא.
12. הדרישה במכתבך עלולה לסכל את הצלחת הגיוס בפועל הן במספרי משרתים והן בתרומה האפקטיבית למאמץ המלחמתי ודנה את תהליך הגיוס כולו לכישלון. כל זאת בניגוד לעמדת גורמי המקצוע המוסמכים לכך בצבא ובניגוד להחלטת בג"ץ להותיר בידיהם את שיקול הדעת המקצועי כיצד לממש באופן מיטבי את החלטת בג"ץ ואת תכליותיה לשלב באופן מדורג, ובעיקר באופן מוצלח, את בני הישיבות בשירות הצבאי.
13. יודגש, כי העתירות לבג"ץ בענין גיוס בני הישיבות עסקו בטענה בדבר הפרת עקרון השוויון ביחס לציבור הכללי באי גיוסם של בני הציבור החרדי ולא עסקו כלל בטענה בדבר הפרת עיקרון השוויון "בתוך קבוצת בני הישיבות המיועדים לשירות ביטחון" נשוא סעיף 4 למכתבך, המנוגדת לתכלית פסק הדין, שכן אם גורמי

המקצוע בצה"ל סבורים שהדרך להשיג את השיוויון המדינתי הנדרש בגיוס בפועל ולקדם זאת במהירות האפשרית, הינה בדרך של תעדוף בני הישיבות שעובדים בנוסף ללימודיהם בישיבה, הרי שכל הנחיה אחרת תפגע כבר בתחילת הדרך בסיכויי ההצלחה בגיוס חרדים לצה"ל לטובת המאמץ הבטחוני ולמעשה עלולה לסכל את פסק הדין.

14. צה"ל עשה עבודת מטה מקצועית באשר לדרך המיטבית להשגת המטרה ויש לאפשר לרשויות הצבא להפעיל את סמכותן בהתאם לשיקול דעתן המקצועי ולחדול מהלחצים המופעלים על משרד הביטחון וצה"ל (והפרקליטות הצבאית) בכל הנוגע לדרישת המיידיות בהוצאת צווים (שהינם כאמור צווים ראשונים בלבד) וכעת גם לגבי שלילת התבחינים לפעילות שיבואו אחרי ה-3000 הראשונים.

15. לא ברור לח"מ החילוק שעשית בין שלוש הפעילות הראשונות של צווי הגיוס שצה"ל מוציא ואשר בהתייחס אליהם אמרת בדיון שהתקיים בוועדת חוץ וביטחון, בו השתתף גם הח"מ, שעמדת הייעוץ המשפטי לממשלה היא שהתבחין של תעדוף בני ישיבות שעובדים לפרנסתם לצורך הוצאת הצווים מקיים את מבחן הסבירות של שיקול הדעת המנהלי בשל המטרה הסופית: גיוס ושילוב אפקטיבי שעונה על צרכי הגיוס של צה"ל, לבין הפעילות הבאות של הצווים שיצאו בהמשך השנה שאליהם התייחסת במכתבך הנוכחי, שאז אותם תבחינים יהפכו לבלתי סבירים.

16. לסיכום, מוצע להימנע מהתערבות בדרך הפעלת סמכותן של רשויות הצבא, הן במועדי הוצאת הצווים והן בתבחינים שקבע הדרג המקצועי בצה"ל ובבחינת תועלתם גם ביחס לפעילות הבאות של צווי גיוס, ביחוד בעיצומה של המלחמה שאנו מצויים בה, כאשר המטרה המוצהרת היא להצליח לגייס בפועל חיילים מקרב בני הציבור החרדי, כאשר שר הביטחון עצמו אמר בישיבת הממשלה מיום 27.5.2024 (פרוטוקול החלטה מס' 1781) כי המטרה העיקרית היא "לגייס לצה"ל את אלו מתוך המגזר החרדי שאינם לומדים תורה יום ולילה, תוך שמירה על אורח חייהם החרדי".

17. בשולי הדברים, יוער כי הדרך המהירה ביותר להעלות את שיעור המתגייסים מקרב הציבור החרדי, הינה על ידי השלמת חקיקת הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 26) (שילוב תלמידי ישיבות), התשפ"ב-2022 שנדונה כעת [REDACTED] בהקדם האפשרי, כפי שהציע הח"מ בדיון הנ"ל [REDACTED] וכפי שזה נראה היום בלשכות הגיוס, ההיענות הנמוכה בקרב המלש"בים לפעילות הצווים הראשונה רק הוכיחה זאת.

ב.מ.

ב ב ר כ ה,

יוסי פוקס
מזכיר הממשלה

העתק: שר הביטחון
יושב ראש ועדת חוץ וביטחון
היועצת המשפטית לממשלה

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
(משפט ציבורי-מינהלי)

ג' באב התשפ"ד

7 באוגוסט 2024

לכבוד

עו"ד יוסי פוקס

מזכיר הממשלה

שלום רב,

הנדון: מכתב בנושא גיוס תלמידי ישיבות

ב.מ.

[REDACTED]

בהמשך למכתבך שבסימוכין, היועצת המשפטית לממשלה מילאה את ידי להשיבך כדלקמן:

1. מזכיר הממשלה אינו מוסמך לתת חוות דעת משפטיות לממשלה, והממשלה אינה יכולה להסתמך על חוות דעת כזו. דרך התנהלות זו, של מתן חוות דעת על ידי גורם לא מוסמך, מהווה מתכון בדוק לתקלות בעבודת הממשלה ולפגיעה בציבור.

2. לגופו של עניין: דומה כי מכתבך נועד לאפשר לממשלה לפעול בניגוד לדין בתחום הגיוס.

כפי שכבר הבהרנו, במצב החוקי הנוכחי מתחייב להוציא צווי גיוס באופן מידי ושוויוני, הכל כמפורט במכתבנו מיום 19.7.2024. הדבר מתבקש גם נוכח עמדתה העדכנית של מערכת הביטחון לפיה קיים צורך דחוף בכוח אדם נוסף, ולשם עמידה ביעדים שלהם התחייבה מערכת הביטחון.

3. לא נתייחס מעבר לכך לאמור במכתבך מיום 5.8.2024, שאינו מהווה חוות דעת משפטית רלוונטית לעבודת הרשות המבצעת, והאמור בו אינו מקובל עלינו.

4. אנו עומדים לרשות חברי הממשלה לצורך כל הבהרה משפטית נדרשת.

בברכה,

ד"ר גיל לימון, עו"ד

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה

(משפט ציבורי-מינהלי)

העתקים:

עו"ד גלי בהרב-מיארה, היועצת המשפטית לממשלה
עו"ד אביטל סומפולינסקי, המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-חוקתי)
עו"ד שלומית ברנע-פרגו, היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה
עו"ד איתי אופיר, היועץ המשפטי למערכת הביטחון
עו"ד מירי פרנקל-שור, היועצת המשפטית לוועדת החוץ והביטחון
עו"ד ענר הלמן, מנהל מחלקת בג"צים, פרקליטות המדינה